

Torna el manicomi

Quan a Europa es practica la descentralització de l'assistència psiquiàtrica, al País Valencià es tanca el primer manicomi del món, l'Hospital de Jesús, per reforçar-ne un altre, el de Bétera. Paradoxalment, el Partit Socialista, promotor de la reforma psiquiàtrica, torna a utilitzar el manicomi com a magatzem de malalts mentals.

E. Roig

Després de 15 anys, la Diputació Provincial de València es decideix a tancar l'Hospital de Jesús i traslladar els malalts al macropsiquiàtric de Bétera, en lloc d'extrahospitalitzar-los als centres comarcals, tal com preveia la Llei de Reforma Psiquiàtrica del 1983.

Una vegada més, una de les reformes més progressistes del Partit Socialista en matèria de salut i assistència mental es converteix en un projecte frustrat. Quan a Europa es practica la descentralització de l'assistència psiquiàtrica, al País Valencià es juga a tancar un manicomi per a reforçar-ne un altre. Amb un agreujant: dels 46 malalts que aniran a Bétera, només 8 presenten una simptomatologia que justifique la seua permanència en un centre psiquiàtric.

Aquesta decisió de la Diputació de València ha tornat a desencadenar la vella polèmica de l'internament en centres psiquiàtrics i l'assistència extrahospitalària. Diputació, comitè d'empresa del manicomi de Bétera i Central Sindical Independent de Funcionaris (CSIF) estan a favor de l'hospitalització dels pacients a Bétera, mentre que alguns funcionaris de la Diputació i especialistes que treballen en Centres Comarcals d'Assistència Psiquiàtrica estan per la deshospitalització.

Els primers manifesten la seua disconformitat respecte al pla de reforma psiquiàtrica tal com s'està portant a terme en l'actualitat, i aposten per l'aprofitament del psiquiàtric. Els segons apunten el sistema alternatiu, és a dir, la creació de residències,

pisos assistits i reforçament dels actuals centres comarcals, alhora que argumenten que el trasllat dels malalts a Bétera suposa un greu retrocés en el procés de reforma psiquiàtrica iniciat pel PSOE.

Tancament de Jesús

«El tancament del psiquiàtric Pare Jofré, conegut popularment com el *manicomi de Jesús*, és un projecte que la Diputació de València contempla des de fa més de 15 anys. A mi, senzillament m'ha tocat dur-ne a terme la tercera i última fase», ha manifestat a EL TEMPS el diputat delegat de l'àrea de salut, Josep Amador.

Respecte al fet que no s'hagen aplicat les alternatives proposades davant el trasllat dels malalts d'un manicomi a un altre, el diputat provincial ha declarat que molts d'aquests pacients estan tan deteriorats que l'única solució possible és l'internament al manicomi de Bétera. «No obstant això —afegeix Josep Amador—, estem estudiant con-

certs amb religioses per tal que s'encarreguen de l'atenció de sis o set d'aquests malalts».

Davant l'actitud del diputat provincial de sanitat, els grups de funcionaris i especialistes partidaris de la deshospitalització es pregunten per què en compte de recórrer a les religioses no aprofiten els actuals Centres Comarcals d'Assistència Psiquiàtrica o es posen en pràctica altres alternatives que s'han proposat. «El trasllat d'aquestes persones —ha manifestat un portaveu del grup partidari de la deshospitalització, que prefereix mantenir-se en l'anonimat— és il·legal, perquè la ller estipula dues úniques maneres d'internament d'una persona en un centre psiquiàtric: una per autorització judicial, i l'altra per voluntat de la persona en qüestió. En el cas dels 46 malalts de Jesús no es dona cap de les dues circumstàncies. Això és greu perquè la Diputació està violant els drets d'aquestes persones, a més de donar marxa arreu a un projecte comunitari: la descen-

Els malalts, entre l'internament en centres psiquiàtrics o l'assistència extrahospitalària.

tralizació de l'assistència psiquiàtrica».

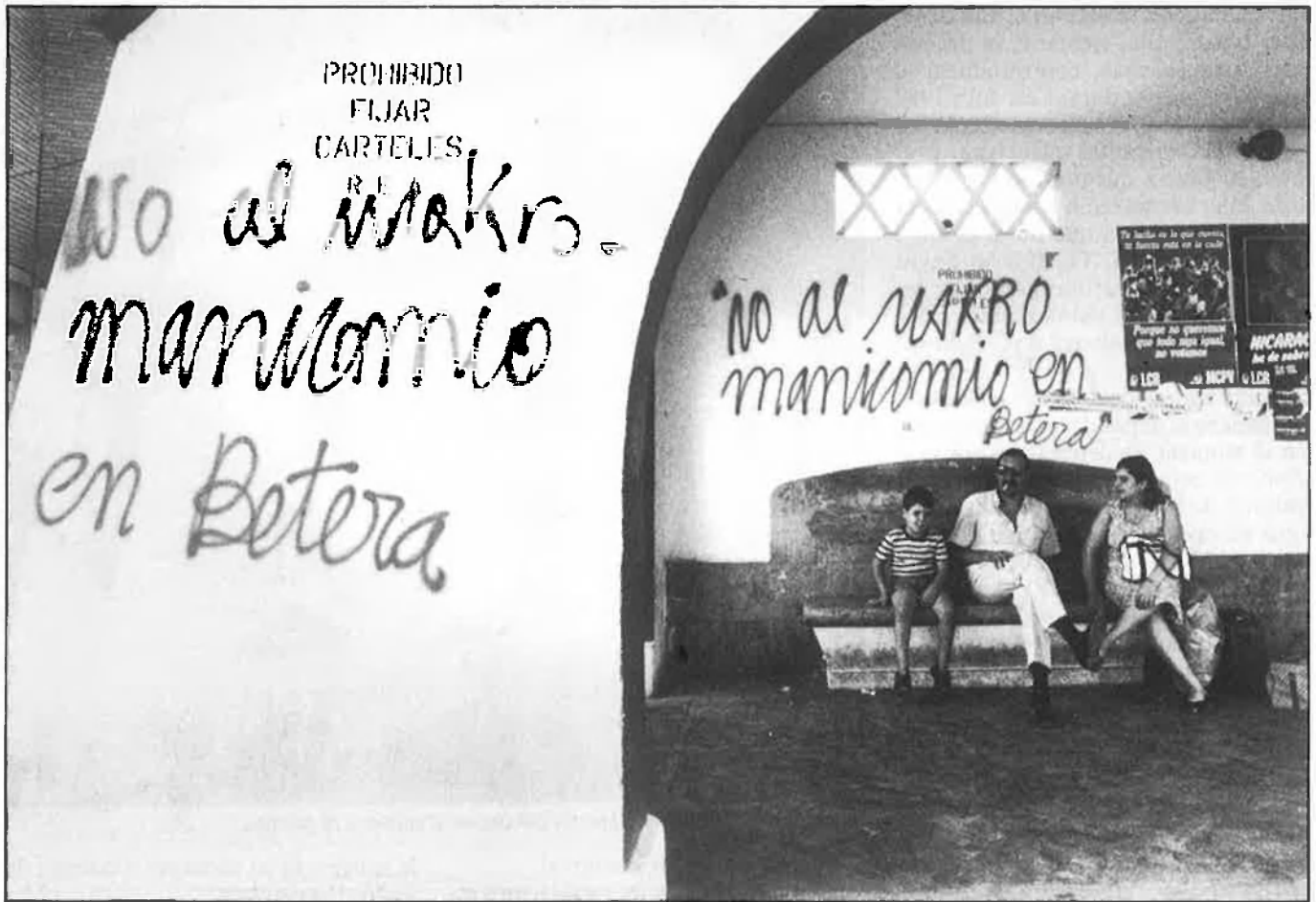
Una altra qüestió que cal plantejar-se davant el tancament del manicomi de Jesús, és el per què d'una decisió tan ràpida de la Diputació. «Després de 15 anys sense aplicar cap tipus d'alternativa —diu la mateixa font—, resulta molt estrany que en menys d'una setmana es vulga fer el trasllat. Cal preguntar-se quins interessos hi ha darrere, sobretot tenint en compte que

Malalts sense patologia

Segons un informe elaborat per un equip de tècnics psiquiàtrics, encarregat per la Diputació, la major part dels interns de l'Hospital de Jesús no presenten més patologia que la produïda pels 30 o 40 anys d'aïllament social. «És gent —explica l'informe— que pateix algunes deficiències mentals, com ara mongolisme o certs retards, però que es poden reinserir en la societat».

patològica greu a la residència del malalt. En compte d'això, la Diputació de València està per l'internament, decisió que reforçaria el manicomi de Bétera, considerat com un deliri de grandesa de la Diputació franquista.

Bétera es va crear l'any 1965 davant l'indigna situació assistencial del centre psiquiàtric de Jesús. El nou manicomi es va entregar a la Diputació el 1970, però no va començar a acollir malalts fins al 1973, amb una primera partida de 30 pacients. El 1981, quan

L'OMS recomana que cap centre sanitari sobrepassi els 500 malalts.

els terrenys de Jesús passaran a les mans de l'Ajuntament de València. És a dir, la Diputació cedeix un patrimoni de salut mental a l'Ajuntament a canvi de res».

Si bé encara no hi ha res clar sobre el projecte que té l'Ajuntament per al solar del vell manicomi de Jesús —20.000 metres quadrats—, fonts properes a la Comissió del Patrimoni han declarat a aquest setmanari que està prevista la construcció d'un col·legi públic, de zones verdes i d'equipaments.

Els seus expedients mèdics revelen que alguns han estat ingressats durant anys per depressions o malalties que poc o res tenen a veure amb la bogeria. «Ara —afirmen els tècnics que han elaborat l'informe— la societat paga el deute que té amb ells internant-los a Bétera». En aquest informe, els tècnics apunten com a alternatives les propostes de l'Organització Mundial de la Salut (OMS). És a dir, la creació i el reforçament de dispositius assistencials de salut mental, acostant l'assistència

l'OMS recomanava que cap centre sanitari sobrepassara els 500 malalts, a Bétera es crearen 1.200 places. Any rere any, la Diputació ha dedicat més de 600 milions i una plantilla de 500 persones per a mantenir el centre. El pressupost assignat per a 1989 és de 1.013 milions. Actualment, el nombre d'interns a Bétera és de 209. Fent càlculs, a la Diputació de València cada malalt li costa més de 4 milions a l'any. Molt més que l'atenció d'un grup d'aquestes persones en una residència o en un Centre Comarcal. □